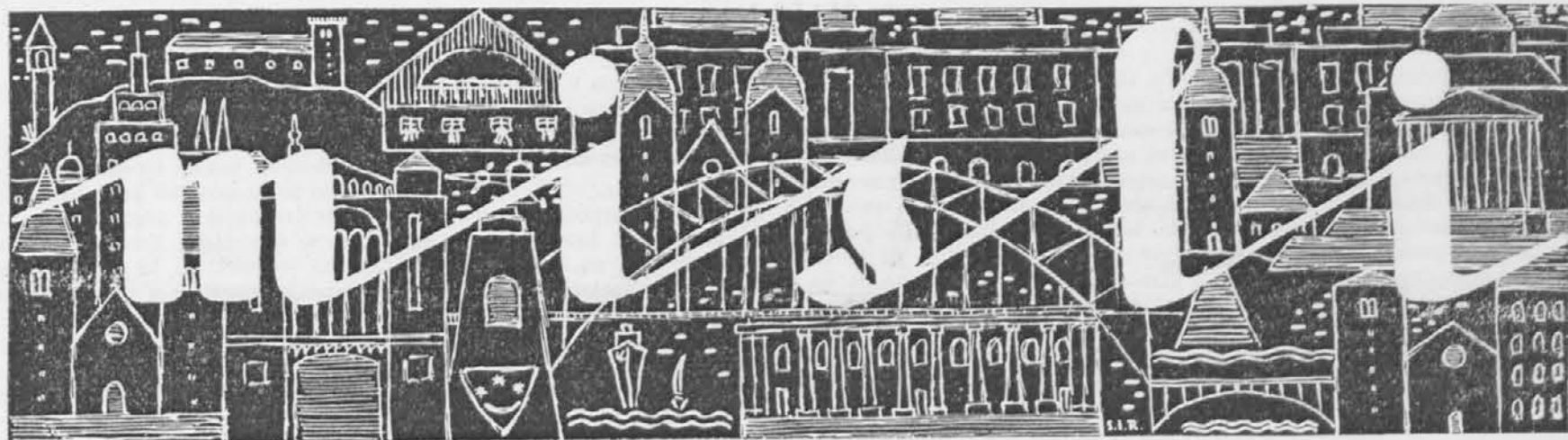

Slovenski Informativni list v Australiji.
Sydney, Melbourne, Adelaide, Perth, Brisbane, Hobart.

Vol. IV. No. 6. JUNE, 1955

Organ of the Slovenian
Community in Australia
"THOUGHTS"

Registered at the G.P.O. Sydney for
transmission by post as a periodical.

MISLI, G.P.O. Box 553, Sydney, N.S.W.

Kaj smo

Marsikdo bo morda ogorčen, češ, „kakšno neumno vprašanje! Slovenci smo, kaj naj bi bili drugaga?“ Prav. Mislimo, da ga ni, ki se tega ne bi zavedal in če že je kdo, ga prav gotovo ni med nami. Poiskal si je družčino, ki mu bolj ustreza in ni nam treba biti žal za njim. Govorimo rajši o nas samih, ki se ponašamo, da še nismo pozabili, da smo Slovenci. Da, Slovenci. Vsi, ki se zbiramo okrog „Misli“, bodisi da jih hvalimo ali kritiziramo in še mnogo drugih, ki po naši lastni nemarnosti za list še ne vedo, vsi se — vsak po svoje — zavedamo, da smo Slovenci. Toda kaj razumemo pod tem lepim imenom tu v Avstraliji? Tolpo preplašenih beguncev teptanega naroda, ki si nas je prisvojila Avstralija, da se z nami okoristi? — Ali ponosno družbo od kulture prekipevajočih imenitnikov, ki smo si blagovolili izbrati to zaostalo deželo, da jemo njen kruh (ker jesti moramo, kljub svoji duhovni vzvišenosti) in se norčujemo iz nje, njenih prebivalcev, jezika in kulture? — Ali morda majhen delec številnega plemena Novih Avstralcev, ki nam mora biti sveto vse, ka je avstralskega?

DEJSTVA

Naj se zde komu ti odgovori še tako smešni, dejstvo je, da smo za vsakega od njih našli med nami ljudi, ki si tako ali podobno razlagajo naš položaj v Avstraliji, v kolikor moremo soditi po njihovem ravnanju. Imeli smo priliko govoriti z rojaki, ki s takim užitek zaničujejo vse, kar je avstralskega, da se poslušalcu upira, našli pa smo tudi take, ki očitno nimajo nič proti temu, da jim rodni otroci na slovenska vprašanja odgovarjajo v angleščini. Kot posebno zanimivost naj omenim brhko mladenco, hčer pristnih slovenskih staršev, ki nam je na vsa vprašanja odgovarjala v gladki angleščini. Na vprašanje, v kakšnem jeziku govori z njo oče, je z nekim trdom spravila iz sebe: „Njemački“. Ali si morete misliti čistejši primerk novoavstralske pasme? (Naj nam prizadeti oče ne zameri, če se slučajno spozna, pokazati hočemo le, da je v bridki zmoti, kdor misli, da je za zavednega Slovenca že dovolj, če rad poje slovenske pesmi.) Ali ste že mislili na to, g. urednik, da bi pričeli izdajati „Misli“ v angleščini ali nemščini,

da jih bodo razumeli tudi naši nadebudni potomci? Tako boste ustregli onim, ki tako visoko cenijo, kaz je tujega, istočasno pa bi morda pričeli priobčevati tečaj slovenščine za Avstralce s poukom o „slovenian way of life“, da bo zadoščeno tudi drugi, vse preveč vase zaverovani plati.

ODNOSI

Imamo pa še drug predlog, ki bo verjetno lažje premostil omenjene nevednosti in nam vse bolj gotovo pomagal uveljaviti se v novem okolju, kot pa oblikovanje peta ali pa zaničevanje vsega, kar ni po našem okusu. Zatajimo malo svoja prenapeta čustva in trezno priznajmo vsakomur, kar mu gre, vključno samin sebi. Zavedajmo se svojega dostojanstva, toda izkazujmo drugim spoštovanje, ki ga zahtevamo zase. Ne razumeno, zakaj naj bi vzbujalo kakšno posebno naklonjenost ali odpor med novimi in starimi naseljenci, če enim prija česen v klobasah ali drugim konjske dirke? Ali pa če je enemu všeč upijanjati se pozno v noč, drugi pa rajši opravi svoj obred že do šestih popoldne? Res, da eden vzbuja odpor z vonjem po česnu, drugi pa z govoričenjem o konjih, oba pa po svoje uživata. In pijana sta končno tudi oba enako, le da eden opeva svojo slavo ob belem dnevu in se do jutra iztrezni, drugi pa jo skromno zavije v plašč noči in bolj svečano razkazuje svojega mačka naslednji dan. Prvi se lahko ponaša s stoletja staro kulturo, ki si jo je pridobil na zemljepisno najprimernejšem delu sveta in more ponosno kazati na kopico svojih pisateljev, pesnikov in upodabljaljočih umetnikov. Prav tako se drugemu ni treba sramovati skromnejših začetkov svoje kulture, ki si jo je gradil komaj desetletja med črnci na najsamotnejšem kotičku sveta. Res, da nima še pokazati dolge vrste svojih umskih velikanov, pač pa zna v množicah priskočiti na pomoč bližnjemu v nesreči, ne da bi ga k temu silila oblast. Ali je to manj vreden znak kulture, kot pa pesmice, ki jih je napisal en sam mož? Ne eden, ne drugi nima razloga, da bi se bahal ali sramoval. Morda bo kdo ugovarjal, da si Avstralci domišljajo, kdo ve kaj da so. Seveda si domišljajo, ali si mi morda ne? Pa ni domišljavost nič kaj lepa čednost in jo moramo odločno

odsvetovati tako njim, kakor nam. Že pogodba sama, ki je večini od nas omogočila prihod v to deželo, je enostaven poslovni dogovor med dvema enakopravnima strankama. Oni so potrebovali delovno silo, mi smo jo imeli in nismo vedeli kam z njo. Mi smo potrebovali prostor, kjer bi se mogli naseliti, oni ga imajo več, kot preveč. Vsaka od strank je dala, kar je imela in prejela, kar je iskala. Kaj moremo zahtevati več, kot pravico uživati plodove svojega dela pod istimi pogoji, kot oni sami? Ne vidimo pa razloga, zakaj naj bi dajali več, kot smo obljubili. Obvezali smo se posvetiti deželi, ki nas je sprejela, svoje telesne moči in jih dajemo; nismo pa ji zapisali svojih duš in src in teh ji ne moremo dati. Želimo, da nam ostane dobra poslovna prijateljica, ne more nam pa postati mati. Zato jo moramo spoštovati, dokler nas ona spoštuje.

ZAVEST

Zakaj naštevamo gornje primere in nauke? Prav gotovo ne, da bi kogarkoli grajali ali celo zasmehovali. Nikakor ne! Saj smo vsi več ali manj prizadeti. Če ne bi imeli boljšega namena, se rajši ne bi oglašili. Hoteli smo ugotoviti kaj smo in upamo, da smo soglasni v tem, da smo Slovenci; mislimo tudi, da ni dvoma o tem, da to ime ne pomeni tolpe pritepencev, ampak samobiten narod ali, v našem primeru, del naroda, odtrgan od svojega jedra v domovini. Znanost pravi, da so bistveni znaki naroda: krvna sorodnost, skupen jezik in kultura in zavest skupne usode. Ali imamo vse te znake, da zadoščimo znanstveni opredelitvi? O krvni sorodnosti ni dvoma: imamo skupen materin jezik, dasi ga mnogim od nas le enkrat na mesec priključijo v spomin „Misli“ in z njim tudi droben delec naše kulture. Dvomimo pa, da bi imel kdo tu večjo zalogo slovenskih knjig, da o drugih vidnih znakih slovenske kulture sploh ne govorimo. Nekaj pesmi v srcu in nekaj znanja v glavi, kar smo utegnili prinesiti s seboj — vse to je zelo minljivo. In kar je zelo važno — zavest skupne usode! Ali jo sploh še imamo? Če bi je imeli dovolj, ne bi mogli gledati na svoj položaj na tako nasprotujoče si načine. Zavedati se moramo, da nam pomankanje le enega od gornjih znakov že vzame pravico, da se imenujemo narod. Če ne izpolnimo vseh pogojev, nismo nič drugega, kot nepomembno število posameznih izseljencev, razpršenih preko širne Avstralije, ki se bomo izgubili v tujem konglomeratu

predno se bomo tega zavedli. Kaj bo v tem primeru s prihajajočo generacijo, si lahko mislimo.

POTA BODOČNOSTI

Ali je sploh kaka rešitev pred to, za vsakega zavednega Slovenca tako žalosno usodo? Prav gotovo je in sicer samo ena: krepka povezanost med vsemi Slovenci v Avstraliji in gojenje trdnih in stalnih stikov med nami. Le to nam bo dalo potrebno moč in vero v bodočnost, ki sta nam za vztrajanje tako neizogibno potrebni. Obup bi pomenil konec in kaj je silnejši vzrok obupa, kot občutek osamljenosti? Če pa se trdno povežemo med seboj, nas bosta v šibkih trenutkih krepila vzgled in topla beseda duhovno odpornejših rojakov, imeli bomo več prilike gojiti svoj materin jezik, ne le pasivno, s čitanjem časopisa enkrat mesečno ali ob slučajnem srečanju z rojakom, ampak z rednim sestajanjem, pa naj bo že v organizacijske, verske, kulturne, športne ali zabavne namene: osnovati si bomo mogli svoje knjižnice, otroške vrtce in če že ne šol, vsaj tečaje s poukom o slovenskem jeziku, zgodovini in umetnosti za naše otroke in njihove potomce. Obnavljali bomo lahko med seboj velike pridobitve naše kulture, s katerimi se tako radi ponašamo, pa nam vendar s takšno lahkoto uhajajo iz spomina. Olajšali bomo osnivanje novih slovenskih družin, ki so prvi pogoj za obstanek vsakega naroda in vsaj omejili, če že ne moremo preprečiti, odtok naše dragocene mlade krvi v tuja gnezda. In, kar ni nič manj važno, okrepili bomo zavest skupne usode, ki nam bo v boju za narodni obstoj dajala ono moč, ki nam je domovina, žal, danes ne nudi. Mnogo manj važna od duhovnih koristi, ki nam jih more nuditi trdna medsebojna povezanost, vendar vsekakor vredna omembe, pa je tudi gnotna korist, ki jo moremo od nje pričakovati, tako v obliki skupne pomoči rojakom, ki jih doleti nesreča, kakor tudi v medsebojni podpori pri poslovnih zadevah, iskanju služb in stanovanj, gradnji lastnih domov in podobno.

SODELOVANJE

Združimo svoje moči in uspeh ne more izostati. Ne bo nam treba lizati peta tujcem, niti zmrhovati se nad njimi v svoji nemoči. Lahko nam bo spoštovati jih, kadar bomo v njih vzbudili spoštovanje do nas samih. Položaj nikakor ni obupen. Imamo list, ki se lepo razvija. Hvaležni smo njegovim urednikom in sodelavcem za njihov trud in požrtvo-

valnost. Podprimo jih v njihovem nesebičnem stremiljenju in pomagajmo jim dvigniti list na vedno večjo višino! Imamo tudi že prva slovenska društva v nekaterih večjih mestih. Združimo se okrog njih, posvetimo jim vsaj del svojega prostega časa in ustanovljajmo nova v krajih, kjer jih še ni! Ne bo nam žal! Težko bi se društva razvijala brez lista in težko se bo dvigal list brez moralne in gnotne podpore društev. Samo od skupnega dela moremo pričakovati uspeh.

CILJ

Le dveh stvari si ne moremo privoščiti in če se ju ne bomo izogibali, nam je neuspeh zagotovljen.

Razstava slovenskih narodnih noš

Priredila jo je v Sterlingu, v adalajskih hribih, iz lastne pobude in sredstev gospa Figwer, alias naša Molnarjeva Katka z Bleda. Njena mati, ki je velika ljubiteljica narodnih umetnin, ji je od svoje bogate zbirke odstopila mnoge predmete, med katerimi 4 kompletne narodne noše. Gospa Katka je imela srečno idejo, da v staro gorenjsko narodno nošo obleče dve lepi dekleti iz Sterlinga, kar je ravno povdarilo živahnost in podalo obiskovalcem razstave celotnost slike. Ena od deklet je bila brhka Suzana, hčerka gospodarja imenitne starodavne hiše, katera je bila posrečeno izbrana za te vrste razstavo.

Razstavljena zbirka je obsegala še: desetero posebno lepo s filigranom in pajetami izdelanih celnih delov dekleške avbe; večje število kovanih pasov, eden od njih celo z vdelenimi velikimi rubini; več poznano obsežnih kril, na modri iz fine lombardske svile v prelivaljočih se vijoličastih tonih; mehke svilene vzorčaste pregače, z resicami obrobljene; dve beli peči iz ročno predenih in tkanih lanenih vlaken z izredno fino čipko; dalje dve kompletni dekleški avbi in dva bela ošpeta z dolgimi, tanko nabranimi rokavi do zapestja, — poleg cele množice raznih okrasnih svilenih trakov, ki služijo kot dodatki kovinastemu pasu in menda tudi še za druge vrste. Morda je kdo pogrešal značilnega cekarja iz obarvane slame, z vdelenim „IHS“ in pompozne rdeče marele. Ali ker je tukaj vedno lepo vreme (razen kadar dežuje), a rdeča barva ni v posebnih časih, to ni bilo kot nedostatek niti zapaženo.

Vsi predmeti so bili izključno iz ženske garderobe. Kako pa je v onih davnih časih izgledal gorenjski fant, nam je pa pokazala v minijaturi lutka, oblečena v do potankosti izdelano nošo: črn širokokrajen klobuk s krivci; bela srajca iz domačega platna; zametast telovnik s precejšnjo verigo za uro, s ključem za navijanje in s tolaljem za imenitnost; črna kamižola iz lodna; jerhaste do-kolena hlače „na vavtarce“; bale platnene gate, ki kot naša ponikalnica Pivka prikukajo na dan nad kolenom, da bi hitro spet zlezle v črne štebale, a njim nasproti iz škornjice prikuka črna nogavica od kozje volne ter se elegantno povrne nazaj po škornjice.

To sta: nezanimanje za skupnost na eni strani in strankarska zagrozenost na drugi. Žal sta prav ta dva greha v Slovincih globoko zakoreninjena. Zaobljubimo se vsak samemu sebi in svojemu narodu, da bomo po svojih močeh pomagali slovenski skupnosti, da bomo premagali svoje nezaupanje do rojakov, če smo ali smo bili drugega političnega mišljenja in da ne bomo skušali svojega morebitnega prepričanja vsiljevati drugim, pa bomo premostili vse težave in ne bo nam treba več iskati vzrokov, zakaj so se drugi narodi v tej deželi povzpeli toliko višje od nas in vsakomur bomo lahko s ponosom pogledali v obraz, da smo Slovenci.

M.A., Melbourne.

nju, da bi se tako pobahala z lepim vezanim motivom pri svojem vrhu.

Razstavljene noše so vse avtentične in izhajajo iz 17.-18. stoletja. Kljub temu je material še v popolnoma praznično dobrem stanju in barve prav nič niso izgubile od svoje svežine. Uboga gospa Katka je s pripravljanjem in likanjem imela tri dni zaporedoma čez glavo dela. Radi utrujenosti je zadnji dan očitno zgubila del svojega trajno odličnega humora. Ker jaz nisem pokazal prav nobenega sledu takega ciceronskega talenta, me je odrinila na kaso, češ, za denar pobirati boš vsaj dober. Jaz pa sem na tistem menil, da nisem. No, da se ji za to vsaj malo maščujem, bom povedal tudi to, da me je v moji službi kljub lastni utrujenosti neprenehoma nadzorovala, čeprav je sicer imela dovolj opravka z razlaganjem in pojasnili obiskovalcem. Moja vloga je bila, da pri vratih buričim in pabirčim za „two bob each“! Ali kar mi je posebno zagrenilo moje kasirsko življenje je to, da je pred menoj vsak novi prišlec prekorno vzdihnil: „again!“ — kajti pri zunanjem vходу so ga že tudi oskubili za „2 bob“. Skopiček je namrec bil namenjen otroškemu vrtcu v Sterlingu in se je zato skušalo ostvariti čim večjo vsoto.

Obiskovalcev je bilo obilo. Predvsem starejše gospe, ki se sebi primerno zanimajo za prošlost. Navalila pa je tudi velika masa adalajskih Slovincov. G. Dežman je pripeljal v svoji limuzini prijatelje gg. Ranta in Skoka. Kmalu nato pride velika gruča z go. Kvedrovo in sinom ter družino Kovačevič in še drugimi njihovimi prijatelji, kajti je novi Kvedrov avtomobil zelo prostoren in velja naznansko velikoj konj. Brž zatem se na pragu pojavi vedno izbrano okusno oblečeni g. Maks Kosovinc s kar dve elegantne dame. Ko sva si z Maksom v roke segla, se mi zdaj prav zdi, da sem od njega gotovo pozabil pobrati ona dva šilinga po sebi. Gospa Katka bi me radi tega prav gotovo neznanosko ozmerjala, ne? — G. Pirkmaier je pa ves čas pridno zabaval navihano Suzano in njeno bolj sramežljivo tovarišico od katerih obe so imele vlogo manekinov. — Ko je ravno nekdo vprašal, kje je g. Rapotec, se on kot „deus ex machina“ v vsem svojem obilju pojavil na vratih, s

pastirsko gorjačo v roki in z apasko ruto krog vratu, kot pravi klastični umetnik iz onih časov, ko je abstraktna umetnost bila še samo dim.

Prišlo pa je seveda še polno drugih Slovencev, katerim pa vsem imena ne vem na žalost. Pač pa sem živo pogrešal narodno sicer zelo zavednega g. Borisa Knežica, ki ga vsi poznajo pod imenom konzul; in tak na mah tudi izgleda. Da mladega Mravljaka ni bilo z njegovim konzulom, ni čudno, ker ta z večno hladnim motorjem zdi v garaži, odkar se je Jože vrnil iz Sydney-a. Ali naj točasno zanj postoji še kaj drugega na svetu razen njegove špelce? Ne! Tudi je popolnoma pozabil, da moj stari koleselj nujno potrebuje popravila ter naj ga na tem mestu spominim dane obljube. Naj se obrne za moj trenutni naslov na uredništvo Misli.

Šalo na stran, ali česar ne bi bili kos vsi številni tukajšnji Slovenci skupaj, je uspelo eni sami slabotni ženski. Gospe Figwerjevi zato priskrbeno čestitamo na ideji in na izvedbi. Njen moralni uspeh je obenem tudi naš skupni slovenski. In za to naj ji je še posebej hvala. — Vsako priznanje in divljenje gre tudi njenemu možu g. Francisu, ki je sicer rodom Poljak (in to še povrh holandskega porekla), ali je ipak popolnoma kompetentno, s podrobnim poznavanjem

stvari in z ljubeznivo prijaznostjo vodil obiskovalce po razstavi.

V narodno nošo oblečeni dekleti so oblegali mnogi fotografi. Očividno so ju smatrali za nenavadno hvaležen objekt, predvsem še za barvno snemanje. Zastopnik Fotokluba je želel, da bi se tudi njegovim kolegom dala priložnost za slikanje. Ako se nam naše dopade, nas morda v sodbi moti sentimentalnost. Ali moje opazovanje me je uverilo, da je naša narodna noša s svojo barvno harmonijo, enostavno lepoto stila in umetniško-obrtno perfektnostjo vzbudila iskreno občudovanje tudi pri popolnoma tujih sodnikih.

Ta dan je bil prekrasen, ves sončen jesenski popoldan. Mesto in okolje razstave same izvanredno. Na trati pred hišo s starinskim čarom je bila obiskovalcem poslužena malica. V prostranem, navidezno džungelski neurejenem parku, so tiho šumela jesenska drevesa in listje raznih stopenj rumečila je drsela tu pa tam z njih na ostanke jesenskega cvetja na vrtu. Med gosti pa so, z mladostno nasmejanimi obrazi, brezšumno polzele dve „gorenjski“ dekleti, s tri rdeča nageljna in vrhom rožmarina zataknenim na nedra. Kot tiha slutnja neke svečane prilike naših davnih dedov na kakem gorenjskem kmečkem dvoru iz časov „Visoške kronike“.

JERNEJ, H., S.A.

Adolf VADNJAL, Vic.

Na zadnjem razpotju

6. (Izkušnje in primerjave)

IV. Krščanstvo in napredek.

„Napredek in prosveta, to naša bo osveta.“

Anton Aškerc.

Cilj in smisel današnje „razsvetljene“ dobe, v kateri suvereno gospodari racionalizem, razumarstvo, je napredek. Kar se torej v našem zmaterijaliziranem svetu dogaja in je v očitnem nasprotju s Stvarnikovi zakoni, se utemljuje, opravičuje, pojasnjuje, zakriva s potrebo napredka. V imenu svobodnega napredka so revolucije narj, često nevedni, mnogokrat ničvredni ljudje, klali in pobijali ljudi v francoski, ruski, španski revoluciji in v vseh drugih prevratnih akcijah, v imenu istega napredka se je po krščanskem svetu v zadnjih stoletjih razširilo tristo „krščanskih“ ločin z bojnim geslom „proč od Rima!“, istemu napredku je pripisati, da je toliko katoliških kristjanov, vstevši velik del duhovščine, vkljub pravi in dobri besedi poglavarjev Cerkve, obrnila hrbet živemu, trdnemu krščanstvu in se spustilo v umazano politično špekulacijo, ki jo imenujemo z lepim imenom demokracija. Ni treba posebne učenosti, da vidimo, kam merijo kovarji modernega napredka. Nešteta vrsta pojavov in dogodkov v gospodarskem, političnem in znanstvenem svetu nam priča, da se skuša Boga, Kristusa, Boga, odstaviti ali vsaj odstraniti izpred oči in ljudem pričarati Fato Morgano bodočega brezskrbnega, brezdelnega, srečnega življenja, ki ga bo omogočil PROGRES.

Ker je bistvo krščanstva v posnemanju Kristusa, je dolžnost vsakega Kristjana, da na vse stvari sveta gleda v luči, ki jo je za vse čase postavil naš Gospod. Nikakor torej ni dovolj, da se več ali manj mehanično naučiš in izvajaš, kar ti je rečeno po cerkveni posvetni postavi. Treba je misliti! Treba si je graditi svojo osebnost in v sebi dvigati to, kar je plemenitega! Treba si je določiti svoje mesto v svetu, v katerem prevladujejo nekrščanski nazori in politika in o katerem pravi Sveto pismo, da se imenuje živ, to je krščanski, pa je mrtev. Jasno je namreč, da odgovornost za današnje nekrščansko življenje pada na katoliške kristjane (drugi ne štejejo), ki vedo, a nimajo moči pošteno odgovoriti na moderni organizirani materijalizem. Kristjan se mora razgledati. Potrebno je to danes bolj kot kdajkoli prej. Živimo pač v čudnem političnem redu, v demokraciji, v kateri velja fundamentalna pa nerresnično pravilo večina ima vedno prav; in v kateri se nemoteno širi in izpeljujejo ideje, nasprotne dobri krščanski tradiciji Evrope, vedno škodljive in često očitno lažnjive. Mislite, razmišljajte, ljudje božji! Vedite, da je danes veliko časopisje sveta z redkimi izjemami v službi laži ter da to časopisje po mili volji potvarja ali zamolčuje neprijetna dejstva in megli ljudem jasen pogled. Zmešnjava pojmov in idej je danes taka, da moremo po pravici govoriti o modernem babilonstvu. Razlika napram svetopisemskemu je

Postavimo jim spomenik

Deset let mineva od onih strašnih dni začetkom junija, ko se je izvršil največji zločin nad slovenskim narodom. Od dni, ko je komunistična partija Slovenije s svojo brezbrizno in brezdušno kvroločnostjo daleč preseгла zločine, ki jih poznamo pod imenom: Katyn, Dachau, Lidice, Kragujevac itd.

Več kot en odstotek našega malega naroda je izkervavel v par nočeh. V pijanem zmagoslavju je KPS pokazala narodu pravi obraz svoje ljudske oblasti s streljanjem nemočnih, izdanih bratov in sestra.

Ni bilo dovolj pet let nepremišljenega prelivanja slovenske krvi, pet let nepreračunljivega, pretiranega uničevanja narodne imovine. Ni bilo dovolj okupatorjeva kvroločnost. V času največje nesreče, ko je naša domovina ječala pod njegovim jarmom, v času, ko je bila naša prva narodna zapoved — reševati Slovenstvo pred fiziološkim in ideološkim razpadom, — se je KP pritajeno prihulila iz svojih brlogov in pričela pod masko osvobodilnega boja borbo za oblast — revolucijo.

Brat proti bratu. Pričela se je moritev kot je naša narodna zgodovina ne pomni. Brezobzirno se je izkoristila slovenska kri za ideje Internacionale. Tisoči naših bratov in sestra so bili pod vplivom zvičajne propagande ali pa komisarjevih groženj žrtvovani za uspeh rdeče revolucije. Padali so partizani, naši bratje, v veri, da darujejo svoja življenja v dobrobit naroda.

„Žrtve morajo biti“, — je trobila Partija. To je bil njen odgovor na solze in očitke slovenskih mater in žena. In njen zločin nad temi idealno mislečimi žrtvami iz partizanskih vrst, morda še prekaša onega, ki ga je zagrešila nad svojimi političnimi nasprotniki.

Deset let je minilo. Deset težkih, trnjevitih let. Za nas begunce po svetu in za „osvobojeni“ narod doma. Deset let nestalnosti, brezcilnosti, brezdomstva za nas; deset let terorja, pomankanja in gladu doma.

Ali je to cena za tolike žrtve?

Ne, kajti dobrobit in svoboda naroda nista bila nikdar v računu Partije. Ona je s tolikimi žrtvami kupila to kar je hotela — oblast. Oblast vsake vrste in na vsak način.

Narodi postavljajo spomenike svojim sinovom, ki so darovali življenje za dobro domovine. Tudi KPS doma licemersko proslavlja rojake, padle pod partizansko zvezdo. Toda mi, najbolj oddaljeni od domovine, mi, ki smo svobodni, postavimo spomenik vsem. — Bratom in sestram, ki so pred desetimi leti padali v kočevskih, ribniških, zagorskih in savinjskih gozdovih; pa tudi onim, ki so pet let krvaveli v bratomornem boju v tej ali oni uniformi, pod to ali ono zastavo, v veri, da so na pravi poti. Na poti narodni — ne internacionalni.

Postavimo jim spomenik! Ne iz granita. Postavimo ga v naših srcih, v naših dejanjih! Postavimo jim ga s tem, da odstranimo ono zlo, radi katerega so padli: nesloge! Da si podamo roke in spojimo svoje že itak tako male sile v eno! Odstranimo vse ono kar razdvaja naše delovanje, pozabimo osebne zamere, omejimo pretirane ambicije in zbrisimo ostanke strankarske preteklosti. S skupnim delom za ohranitev naše narodno-kulturne enote v Avstraliji bodimo vzor bratom in sestram po drugih kontinentih.

Postavimo jim spomenik, spomenik sloge in bratstva!

M.P., Melbourne.

SLOVENC V SYDNEJU IN OKOLICI

MAŠA ZADUŠNICA

— za vse žrtve slovenskih rojakov zadnje svetovne vojne —
v BLACKTOWNU

v nedeljo dne 3. julija ob pol 11 uri dopoldne.

Pridite, da skupno zadostimo spominu naših velikih sinov ter zmolimo za njih večni pokoj.

Desetletnica Slovenske kalvarije

Njim, ki zvezde venec žar
pletejo,
oblak svetla nad njim kot
svetla luč gori.
Zelene smreke jim tihi grob
pokrivajo,
Spomin junakov pa vedno
med nami živi!

Ta kratki članek posvečam spominu desete obletnice slovenske tragedije vse od Vetrinj pa do

v tem, da se moderno babilonstvo goji organizirano, načrtno, z namenom, vreči krščanstvo ob tla!

Velik del te zmešnjave tvori ideja o napredku, kateremu se daje danes čuden in povsem nekrščanski pomen. In ker igra napredek v naši dobi ogromno vlogo, je mislečemu človeku v nujno dolžnost, pojem napredka osvetliti z dobro lučjo živega krščanstva.

Podstenic v Kočevskem rogu.

Vsak, človek, vsaka družina, vsak narod ima svoje obletnice, rojstva, poroke, smrti, i.t.d. Tako tudi naš slovenski narod praznuje svojo deseto, žalostno obletnico zverinskega komunističnega pokolja mladih fantov in mož, katerih mučeniška trupla počivajo razmetana po kočevskih gozdovih. Hrastniku in drugih kraških jamah — fantje, ki niso hoteli, da nad našo lepo domovino zavladava rdeča zvezda.

Ne morem vsega tega zapisati, kar se je dogajalo od Vetrinj pa do Podstenic v kočevskih gozdovih.

Pliberk — zadnje dni v maju 1945 leta. Zaprti, z žico vezana vrata vagonov, vagoni prenatrpani, žeja strašna, voznja skoraj zmeraj samo ponoči.

Teharje — vsak večer kamioni, po dva in dva skupaj zvezani, z očmi si dajali poslednji pozdrav: ako se rešiš, pozdravi mi mamo, očeta, sestre, brate, moje deklet, ljubljeno, vsi smo bili na tem.

Št. Vid nad Ljubljano — tretja grozna mučilnica junakov. Vsi pretepeni, sestradani in žejni, so romali v Marijin dom v Kočevje. Iz Marijinega doma po kočevskih ulicah so stopali fantje junaki. Znali so, da jih čaka smrt; peli so, s pesmijo in s petjem litanij Mater božje so korakali, zadnjikrat v mislih pozdravljali svoje domače, nobenega ni bilo, da bi izročil pozdrave za ženo, otroke, za mamo, in očeta, za brate in sestre, za tako ljubljeno svojo dekle.

V Podstenicah so odjeknili strelji. Padali so fantje in možje — ju-

naki, ki se niso ustrašili. Zelene smreke pokrivajo vaš tihi grob, pri katerem stoji kvroločni komunistični stražar, ker se boji, da bi se svetu pokazalo njihovo krvavo dejanje, in ker jih vest vedno bolj peče.

Dolga in krvava je bila vaša pot. Niste se je ustrašili. Darovali ste svoja mlada življenja na oltar svoje domovine.

Niti mine, niti še tako močna straža komunistov ne more tega zakriti in maskirati. Iz vaše krvi bo klila nova svoboda; in spomin na vašo junaško smrt bo živel večno med nami.

O vi, slovenski mladi fantje, ki danes že mučenci ste.

Prosimo za naš ubogi narod,

ki v smrtnih mukah umira še.

Zmagoslav, NSW.

Gradbena industrija

Predsednik Združenja stavbenikov Avstralije je izjavil, da je sedanje delovanje gradbene industrije mnogo večje kot kdaj koli poprej.

Manj delavcev izvršuje več dela — vse to radi večje spretnosti delavcev, zboljšanje načina gradenj in bolj rednega dovoza potrebnih surovin.

Zvezni statistični urad navaja številke za četrtletje, ki se je končalo 30. septembra 1954. V tej dobi so dogotovili 19.000 domov, ki so vredni £50.908.000-0-0 ter začeli delo na drugih 19.859 domovih v vrednosti £53.410.000.

Vrednost vseh drugih dokončanih zgradb je £23.258.000-0-0; a delati so začeli že druga poslopja, ki bodo ob dovršitvi vredna £32.409.000-0-0.

V junijskem četrtletju 1952 je bila gradbena industrija na višku. Če pa primerjamo omenjeno četrtletje s septemberskim, lahko ugotovimo, da so leta 1954 dogradili 1500 domov več ter je vrednost drugih dovršenih poslopij večja za celih £15.000-0-0 kot leta 1952.

Že od meseca julija 1952 se vedno bolj opaža pomanjkanje gotovih surovin, kot n.pr. opeke, cementa, jekla ter nekaterih vrst lesa; vendar to ne bo preprečilo še večji razmah gradbeni industriji v letošnjem letu.

M.L.

Popotnikova želja

Dolgo, kamnito prehodil sem pot — po njej nočem več potovati; utrujen sem; rad bi pobegnil odtod v deželo kjer mogel bi spati...

Plul sem po morjih in ljubil sem svet —

imel sem veselja grad zlati...

a včeraj pokopal sem smeh sončnih let,

ki bil mi je dober kot mati.

Pil sem solze in okušal sem med, sem bil na pogrebih in s svati; zdaj plakam ponižan, otožen in bled

in hočem za vedno zaspati.

Znanje, zlato so mi dali v čast — miru niso mogli mi dati; ni več mi za bisere, vino in strast... zdaj v grob rad bi šel domovati.

New Settlers League prireja

PRVO RAZSTAVO

o doprinosu novonaseljencev k projektom dežele in k njenemu kulturnemu razvoju od 4-9 julija v galerijah (4 nadstropje)

ANTHONY HORDERNS.

Filmi in fotografije o projektih.

Kazanje evropske kuhinje.

MISLI

prirejajo

v PADDINGTON TOWN HALLU
SLOVENSKO PLESNO ZABAVO

na predvečer Velikega šmarna,
v nedeljo dne 14. avgusta —
od 4—10 ure zvečer.

OD TU IN TAM

*Pred kratkim so se v Angliji vršile skupščinske volitve. Iz volitev je zopet izšla konzervativna stranka kot zmagovalka nad Delavsko (Labour party). Po teh volitvah bodo imeli konzervativci še večjo večino kot pa v prejšnjem parlamentu. Poraz Delavske stranke pripisujejo zlasti medsebojnim trenjem med njenimi voditelji, pred vsem g. Attleejem in g. Bevanom. Predstavniki nekaterih največjih delavskih združenj (Trade Unions) pa so pozvali delavce na stavkanje, da na ta način pokažejo svoje nezadovoljstvo napram novi vladi. Te stavke so največje v zgodovini Anglije in povzročajo ogromno gospodarsko škodo. Vlada se je odločila podvzeti vse ukrepe, da ne bi prišlo do popolnega gospodarskega zastoja.

*V bližnji bodočnosti se bodo na Zapadu vršila pogajanja glede obrambe Zapadne Evrope. Na teh pogajanjih hočejo zapadne velesile preizkusiti zanesljivost Jugoslavije posebno z ozirom na pogajanja, ki jih je imel Tito zadnje tedne z voditelji Sovjetske zveze. Iz uradnega obvestila pogajanj, ki so se

vršila v Beogradu, na Bledu in na Brionih, sledi, da sta se Jugoslavija in Sovjetska zveza sporazumeli medsebojno izboljševati gospodarske, kulturne in politične odnose. Sovjeti so se pri tem izjavili povrniti delno odškodnino Jugoslaviji v kolikor so ji škodovali z gospodarsko blokado, ki je sledila prelomu Tito-Kominforma. Iz proglasa tudi sledi, da se je Tito izjavil pripravljen podpirati pri-pustitev komunistične Kitajske Organizaciji združenih narodov, kakor tudi vrnitev otoka Formoze kitajskim komunistom. Izgleda, da Sovjetom ni uspelo Tita pridobiti v svoje kremplje, seveda kolikor se to komunistom lahko verjame. Verjetno so se zadovoljili s Titovim zagotovitvijo, da bo on še naprej ostal jeziček na tehnici med Zapadom in komunističnim Vzhodom. Sovjeti bi namreč želeli, da bi se od Švedske pa do Grčije ustvaril nekak nevtralen blok, ki bi jim varoval hrbet, da bi se komunizem lahko posvetil azijskim narodom, kjer upa imeti večji uspeh. Največji trn v peti Sovjetov pri ustvarjanju tega takozvanega nevtralnega bloka je Zapadna Nemčija, ki se je že pričela oboroževati s pomočjo Amerike in Anglije. Za vsako ceno bi jo radi odcepili od zapadnoevropske obrambe zveze in jo napravili nevtralno. Sovjetska zveza se je zato tudi odločila privoliti na neodvisnost Avstrije, da se ta ne bi pridružila kakršnemu koli bloku držav.

Publisher: Rev. R. PIVKO
66 Gordon Street, Paddington, N.S.W.
(za cerkvijo St. Francis na Oxford Street)
FA7043—FA7044

Nujno prosimo, naj se javi
g. GRMEK STANKO,

doma iz Gabrovce, Slov. primorje.
Imamo nujno in važno sporočilo
zanj.

SKLAD MISLI, KRONIKA in
NOVICE — v naslednji številki
Misli.

Printed by Publicity Press (1938) Pty. Ltd.
71-75 Regent St., Sydney, for the Pub-
lisher, Rev. R. Pivko, 66 Gordon Street,
Paddington, N.S.W.

CVETJE V JESENI

9.

DR. IVAN TAVČAR

Sv. Jurij se mi je videl, da je slabo slikan, in devica, ki jo je reševal, je imela prav za prav obraz brez vsakega življenja. Mati božja v svojem baročnem tronu je bila slabo izrezljana in prekričee prevlečena z barvami. Vrh tega je bil nerodni cerkovnik ubil rumeno šipo v oknu, da se je videla luknja, ki je močno motila zlati svit okrog sv. Device. Žganjarjeva Urša pa se je včasih bolj drla, kakor pela. * Žalibog, da ni dano človeku, ostati otrok vse življenje! * Božjo besedo nam je tisti dan na Gori oznanjal gospod Jakob, kaplan v Poljanah. Ko je stopil na prižnico, sem mislil, da mora z glavo dvigniti strešico nad seboj. A vse se je uredilo. Gospod Jakob je pričel govoriti množici preprosto, naravno in lahko umljivo. Politika se takrat še ni mešala v cerkvene govore, zato je gospod kaplan o nji molčal. Razložil je kmetu, kako zahteva gospodarstvo, da se mu njiva boljša od leta do leta, njegova večna blaginja pa zahteva, da se mu boljaj duša od dne do dne. To misel je gospod Jakob razpredel tako čedno, da se je vse lepo ujemale. Ko pa je pri koncu poudarjal, da se nam duša šilo poboljša, če izženemo iz nje sovraštvo, in da si človek prisluži najlepši venec pri Bogu, če odpusti sovražniku, ki mu je delal krivico, je stal zbrani srenji pred duhom Šimen Skalar in src se je polastilo globoko ginjenje. Dol pri vratih je na ženski strani nekaj viknilo, ta vik se je takoj ponovil pred oltarjem in potlej v sredi: v hipu je bilo vse ženstvo v joku. Dobro si oznanjal božjo besedo, gospod Jakob! * Po opraviilu sem čakal, da se je cerkva izpraznila. Ko sem stopil na sonce, so v stolpu še vedno nabijali, da je odmevalo do Blegaša in Mladega vrha. Pri Veharju se je že sekalo in pri štantih je bilo že

CENIK

za pošiljanje paketov preko Trsta v Jugoslavijo

DR. JURE KOCE, G.P.O. Box 670, PERTH, W.A.

Moka, bela (00) najboljša vrste	lkg 1/9	Sunka, kuhana v dozah	kg 26/-
Kava „Santos“, extra prima	20/6	Prekajena slanina, mesnata	lkg 14/-
Kava „Minas“ Ia	19/-	Ogrska salama	26/-
Kakao, holandski	15/-	Polenovka, norveška	11/-
Cokolada, navadna (za kuho)	15/6	Sardine v olju, 200 gr.	2/4
Cokolada, mlečna	16/-	Milo, maslo, 12 1/2% maslobe	3/10
Caj Ceylon, originalni	28/-	Milo, toaletno, 100 gr. kos	1/8
Poper, indijski v zrnu, 100 gr.	4/-	Krema za britje, velika	5/-
Riz „Splendor Brillato“	3/3	Rozine, grske	6/-
Testenine, bele, makaroni itd.	3/3	Smokve, suhe	5/-
Zdrob, ameriški, beli	3/4	Mleko v prahu	11/-
Sladkor kristalni	2/3	Mleko v konzervi (660 gr.)	5/6
Sladkor v kockah	2/9	Marmelada v konzervi 500 gr.	5/9
Olje, olivno	12/-	Mandeljni, oluscesi	13/-
Mast, svinjska	7/6	Bonboni polnjeni Ia	10/6
Mast v posodah po 17 kg.	6/10/0	Keksi, prvovrstni	9/-
Surovo maslo (konzerva)	24/-	Cimet v prahu 100 gr.	3/-
		Vanila v strokih 1 kos	1/3
		Nogavice Nylon, 1 par	11/-

PREVOZ

Franko prejemnikova zadnja posta		Franko prejemnikova železniska postaja	
do 4.50 kg netto	£0.15.0	do 30 kg netto	£2 5 0
do 9 kg netto	£1.03.0	do 40 kg netto	£2 11 0
do 18 kg netto	£1.10.0	do 50 kg netto	£2 17 0

Vreča bele moke najboljša vrste, 45 kg (v dvojni vreči), franko prejemnik £4.16.0, vključno takso (9/-) pa £5.5.0. Priporočam vam, da pošiljate domov zlasti moko, ker doma ne morejo kupiti bele moke ampak samo enotno. Vpoštevajte, da sem navedel cene za količine v kilogramih in ne v funtih (1lb.); tako se lahko prepričate, da so moje cene najnižje.

Jamčim za prvovrstno blago in najhitrejšo dostavo. Pošiljam po najnižjih cenah tehnične predmete kot šivalne stroje, radijske aparate, kolesa (bicikle) i.t.d. Ravno tako pošiljam direktno iz Londona domov najboljša angleška blago (tekstilije) in zdravila, ki so znatno cenejša kot tukaj.

ZASTOPNIKA FIRME ZA VIKTORIJO:

MR. M. PERŠIČ, 222 Beaconsfield Parade, MIDDLE PARK, Vic.
MR. Z. ROME, 404 Queens Parade, CLIFTON HILL, Vic.

ZASTOPNIK FIRME DR. J. KOCE, PERTH, W.A., ZA N.S.W.

Za vsa naročila darilnih paketov iz N.S.W. potom firme Dr. J. Kocce, Perth, W.A. se obrnite direktno na:

R. OLIP

c/o. G.P.O. Box 553, SYDNEY, N.S.W.
ali

44 Victoria St., POTTS POINT, SYDNEY, N.S.W.

kjer dobite tudi informacije in pomoč glede emigracijskih poslov, prošelj za poklice (Landing Permit), prošelj za državljanstvo, itd.

precej razprodaje. * Cerkovnik je imel ta dan nekako „divjo gostilno“, kjer si dobil juhe in kruha. Kdor ni imel sredstev, da bi šel k Posevniku, ki je imel na Malenskem vrhu boljšo in dražjo gostilno, je ostal pri cerkovniku. * Na stopnicah pri mežnarju sta sedela Šimen in Luca. Med njima je stala široka in globoka posoda z juho, to se pravi s kopom, po katerem so plaval redki cinki masti. V to posodo je drobila Luca bel kruh. Te posode bi pri sedanjem slabotnem rodu ne premagale štiri glave, onadava pa sta jo hitro izpraznila. * Luca me je zagledala in opazil sem takoj, da je v hudi zadregi, ker sta mi bila dolžnika, a sta vendar tako „razkošno“ živela. Nekaj se je opravičevala, a nisem ji dal govoriti. Sreča tistega dne je nji in Šimnu sijala raz obraz. Povem pa vam, kakor je bila grda, v tistem trenutku se mi je videla lepša od vas gosposkih žensk, najsi ste zavite v svilo in žamet. * Slovenska kmetica, še vedno te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki ogarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znosil preveč v pivnice, da bi se otroci ne spridili. Malo imaš od življenja, uboga ti mučenica! A tvoja je vendar zasluga, da je tlačena slovenska domovina ostala skupaj. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane. — * V bližini sta čakali Meta in Liza. * „Ali boš nama kaj kupil?“ je vprašala zadnja sladko. * „To se ve!“ * Meta pa je nekako strahoma izpregovorila: „Stopimo v stran, tam prihajajo Posavčevi!“ * In res so prihajali Posavčevi iz Martinovega sela. Štebale visoko čez kolena, kamižolice ob rami, na telovnikih debele gumbe, ki so se svetili ko srebro. Trije bratje so bili: dva dve kladi, tretji pa dolga dretna. Ta je bil Urbel, ki je nekaj za Meto gledal in lazil. Imenitni razsajalci po shodih in pivnicah, za tepež pa, kakor boste kmalu videle, za nič. * Stopili smo pred njimi stran. Najprej sem kupil vsaki ruto, da se v njo spravi, kar njima nakupim. Na tem mestu je prodajala Maruša iz Selške doline svoj „mali kruhek“. Ponujala je iz „malega kruhka“ konje, peteline in (Se nadaljuje)